

Overvejelser om skriftlige eksamen og forberedelse af eleverne

FIP-kursus 4.2.2021

Ved. Jakob Jensby

Kort om arbejdet i opgavekommissionen

- ▶ Brainstormer på nye temaer juni 2021
- ▶ Laver udkast af opgaverne fra juni til september/oktober 2021
- ▶ 2 opgavekommissionsmøder i efteråret 2021
- ▶ Fra december 2021 til april 2022: Opsætning af opgaver samt korrekturrunder.

Nye krav i samfundsfag: Hvordan tænker vi opgaverne (tommefingerregler)?

- ▶ Alle er nu kørt ind på den nye ordning dvs. vi laver ikke længere opgaver til gammel ordning.

Nye krav

- ▶ Fællesdel: Kun 2 spørgeord : "Hvad kan der udledes..." og "Opstil hypoteser..."
- ▶ Tre nye statistiske krav ("statistisk usikkerhed", "lineær regression + diagram" og "beregninger + opstil diagram"). Vi tilstræber (som tommefingerregel), 2 ud af 3 skal være repræsenteret i hver opgave. Tanken bagved at opstille et diagram er at give en ekstra "visuel belønning" ligesom tanken bagved videoklip fx ideelt set er, at give et indblik ind i en livsverden, som skrevne bilag har sværere ved.
- ▶ Vi tilstræber en undersøgelsesopgave *med* metodekrav og en *uden* metodekrav i hver opgave samt en sammenligning (lykkedes dog ikke altid).
- ▶ Vi tænker gradvis (og nænsom) indførelse af nye kernestofkrav fx "arbejdsmarkedsforhold", "rettigheder og pligter i et demokratisk samfund (herunder ligestilling mellem kønnene)", "struktur og aktør", "markedsmekanismen og politisk påvirkning heraf". Faglige opbindinger vil være kernestoford eller noget der ligger tæt på.
- ▶ Generelt tilstræber vi varierede opgaver både hvad angår hovedområder (3 ud af 4), nyt kernestof, nye matematisk/statistiske krav og spørgeord/genrer. Dette vil også give forskellige elevtyper mulighed for at udfolde sig.

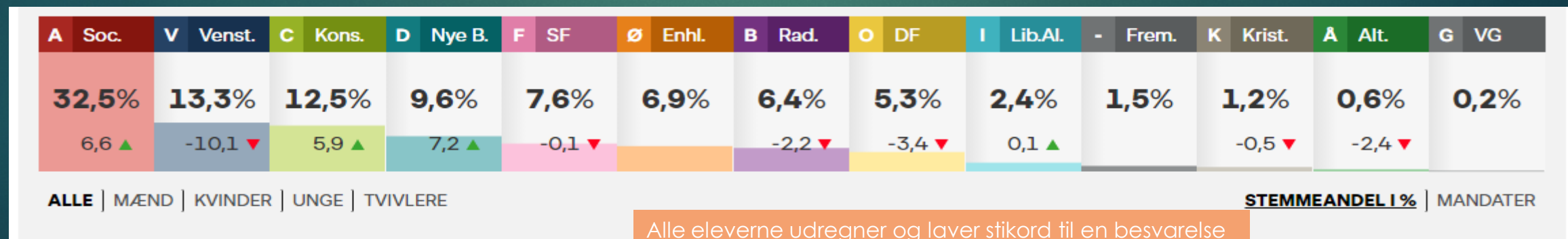
Hold styr på træningen!

	Hvordan har vi trænet/testet det i klassen?	Statur på elevernes kunnen
Nye statistiske krav		
Statistisk usikkerhed	Dagens opgave den 15.1.2021	Eleverne har svært ved at beregne. Skal trænes intensivt.
Lineær regression + diagram	Månedens test den 7.10.2021	
Beregninger + opstilling af diagram	Aflevering af delopgave den 11.12.2020	
Nyt kernestofkrav		
Arbejdsmarkedsforhold	Aflevering af delopgave den 11.12.2020	
Rettigheder og pligter i et demokratisk samfund		
Ligestilling mellem kønnene		
Forholdet mellem struktur og aktør	Lektion 8 i forløbet om køn og ligestilling. Aflevering af delopgave B i vejledende sæt.	
Markedsmekanismen og politisk påvirkning heraf		
Adfærd på de sociale medier		
Nye metodekrav		
"Metodiske styrker og svagheder ved anvendelsen af bilag	Aflevering af delopgave den 7.9.2020 Lektionsøvelse: Lektion 6 i forløbet om dansk politik den 20.1.2021.	
Afkodning af spørgeord	Gruppenprojekt med minilex	
Nedenfor kan de "gamle" genrer og krav anføres		

Forberedelse af eleverne: Dagens opgave

Hvad kan der af tabel 1 udledes om ændringerne i vælgeres tilslutning til Venstre og Det Konservative Folkeparti fra folketingsvalget i 2019 til 22. januar 2021.

Besvarelsen skal understøttes af beregninger af et 95%-konfidensinterval for Venstre og Det Konservative Folkeparti, og du skal anvende viden om partiadfærd.

Alle eleverne udregner og laver stikord til en besvarelse og man gennemgår fælles i klassen.

Note: 1735 svarpersoner har deltaget i meningsmålingen fra DR.

Forberedelse af eleverne:

Månedens test

- ▶ I grupper af tre for eleverne 20 minutter til at brainstorme på de to opgaveformuleringer og skrive stikord til en besvarelse:

1a. Hvad kan der af tabel 1 udledes om sammenhængen mellem indkomst og holdning til, om indkomstforskellene i samfundet skal gøres mindre?
Besvarelsen skal understøttes af et diagram med en lineær regression, der viser sammenhængen mellem indkomst og holdning til, om indkomstforskellene i samfundet skal gøres mindre.
Du skal anvende viden om vælgeradfærd.

1b. Opstil tre hypoteser, som kan forklare de sammenhænge mellem køn, alder, partivalg og holdning til ligestilling i Danmark, der kommer til udtryk i tabel 2.
Hver hypotese skal understøttes af en faglig begrundelse.

Forberedelse af eleverne:

Månedens test

- Herefter får eleverne udleveret bilagene og skriver individuelt i 1 time og 10 minutter, hvorefter de afleverer efter timen.

Tabel 1. Indkomst og holdning til om indkomstforskellene i samfundet skal gøres mindre. 2017.

Indkomst (1000 kroner)	Andel helt eller delvist enig (Procent)
50	47,0
150	55,7
250	55,5
350	45,2
450	40,6
550	36,4
650	28,4
750	36,9
850	16,6
950	34,6

Note: 3319 respondenter har svaret på spørgsmål vedrørende deres årlige personlige bruttoindkomst (før skat) og deres holdning til, om indkomstforskellene i samfundet skal gøres mindre. Indkomsttallene i tabellen er et gennemsnit for de forskellige indkomstgrupper. Fx er tallet 350.000 kr. et gennemsnit for indkomstintervallet mellem 300.000 kr. og 400.000 kr.

Kilde: SurveyBanken: Kommunal- og regionsrådsvalget. 2017.

Tabel 2. Køn, alder, partivalg og holdning til ligestilling i Danmark. Procent.

	Ligestillingen er gået for langt	Ligestillingen er stort set opnået	Der er stadig ikke ligestilling på en del vigtige områder	Forskelsbehandling gennemsyrrer stadig hele samfundet	Total
Køn					
Kvinde	5,9	32,9	54,6	6,6	100
Mand	13,7	48,4	33,9	4,0	100
Alder					
18-29 år	12,1	43,2	38,2	6,5	100
30-39 år	12,8	36,3	44,6	6,3	100
40-49 år	11,5	40,9	41,9	5,7	100
50-59 år	8,1	39,1	47,2	5,6	100
60-69 år	6,4	36,6	51,9	5,1	100
Over 70 år	5,4	43,2	48,5	2,9	100
Partivalg					
Socialdemokratiet	6,4	35,5	53,1	5,0	100
Det Radikale Venstre	4,5	45,9	46,2	3,4	100
Det Konservative Folkeparti	14,4	54,5	28,6	2,5	100

Forberedelse af eleverne: **Lektionsøvelse**

- ▶ Når I læser lektien til i dag skal I være meget opmærksom på, hvad der står i noterne under tabellerne og figurerne.
- ▶ Fokusér på følgende elementer: 1. Er det registerdata eller surveydata 2. Hvis det er surveydata, hvor mange er så spurgt? 3. Hvilke parametre er undersøgelsen stratificeret efter? 4. Hvordan er spørgsmålet stillet?

Tabel 1	Norstats måling den 3. juni 2019	FV 5. juni 2019 Procent
Socialdemokratiet	28,6	25,9
Dansk Folkeparti	10,5	8,7
Venstre	17,9	23,4
Enhedslisten	8,7	6,9
Det Konservative Folkeparti	4,5	6,6
Liberal Alliance	3,6	2,3
Socialistisk Folkeparti	7,4	7,7
Alternativet	2,6	3
det Radikale Venstre	7,3	8,6
Nye borgerlige	4,1	2,4

1204 respondenter har svaret på følgende spørgsmål i et spørgeskema: "Hvad ville du stemme, hvis der var valg i dag"? Dataindsamlingen er foretaget i perioden 28-31 maj 2019 og er stratificeret ud fra parametrene køn, alder, region og uddannelse.

Eleverne skal i grupper finde to styrer og en svaghed ved hver af tabellerne. De sætter sig efterfølgende sammen og diskuterer deres resultater.

Forberedelse af eleverne:

Lektionsøvelse

- ▶ Overvej nu, hvordan nedenstående interview med Hanne Eriksen kan supplere og uddybe mønstre, du ser i tabel 1.

Interview med Hanne Eriksen i Berlingske den 8. juni 2019.

Jeg må ærligt erkende, at jeg var utroligt meget i tvivl om, hvad jeg skulle stemme ved dette Folketingsvalg. Faktisk besluttede jeg mig kun 4 dage før valget, og min stemme endte med at gå til Venstre og Lars Løkke Rasmussen, da han lancerer sin plan med et samarbejde hen over midten. Jeg kan ikke udholde tanken om, at vi i den borgerlige blok skal være afhængig af ekstreme stemmer fra højrefløjten.....

Forberedelse af eleverne: Aflevering af delopgave: Sammenligning

► Sammenligning:

Delopgave C: Individets ansvar

2. Sammenlign de syn på individets ansvar, som kommer til udtryk i bilag C1, C2 og C3. I sammenligningen skal du anvende sociologiske begreber og viden om forholdet mellem struktur og aktør.

Eleverne laver her et arbejdsskema, som bruges til at strukturere opgaven.

	Bilag C1: Korsgaard	Bilag C2: Harari	Bilag C3: Rasborg
Syn på individets ansvar			
Sociologiske begreber			
Forholdet mellem struktur og aktør			

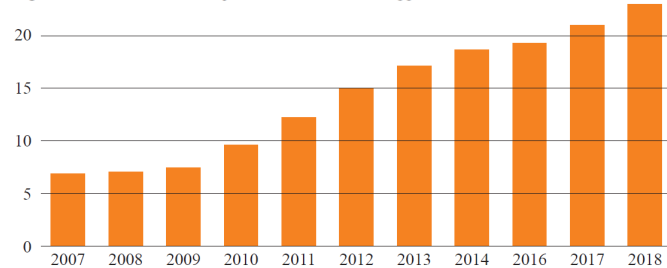
Forberedelse af eleverne: Aflevering af delopgave: Undersøgelse

Delopgave A: Velfærdsstatens fremtid

2. Undersøg, hvad der af materialet i bilag A1 (figur 1, figur 2, tabel 1, figur 3 og tabel 2) kan udledes om den danske velfærdsstats udvikling. Undersøgelsen skal understøttes af relevante beregninger og et diagram ud fra de beregnede tal. Du skal anvende viden om velfærdsmodeller.

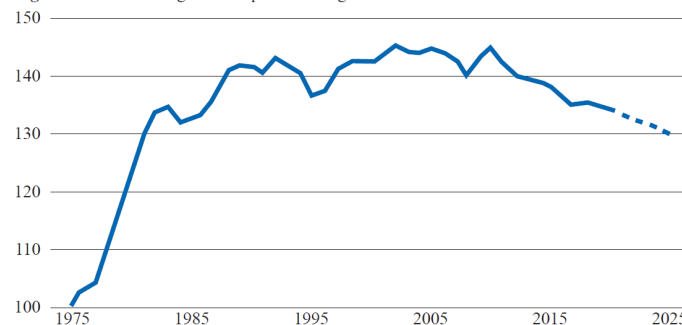
- ▶ Lektie til timen: Skriv en central pointe til hver af tabellerne og figurene nedenfor.
- ▶ Kædeøvelse i timen: Klip figurerne ud, placer dem i logisk rækkefølge og skriv to linjer mellem hver af figurerne, hvorfor du har koblet dem, som du har.
- ▶ Opgaven afleveres om to uger.

Figur 1. Børn indskrevet i en privat børnehave eller vuggestue. 2007-2018. Tusinder.

Note: Brugerbetaling i private institutioner vil ofte være større end i kommunale institutioner, fordi der i private institutioner ikke er noget loft over foreldrebetalingen (i kommunale institutioner må foreldre maksimalt betale 25% af den samlede pris for institutionspladsen).
Da Danmarks Statistik har omlagt måden at opgøre antallet af indskrevne børn på, er tallet for 2015 ikke med.
Kilde: Bureau 2000 for fagforbundet FOA.

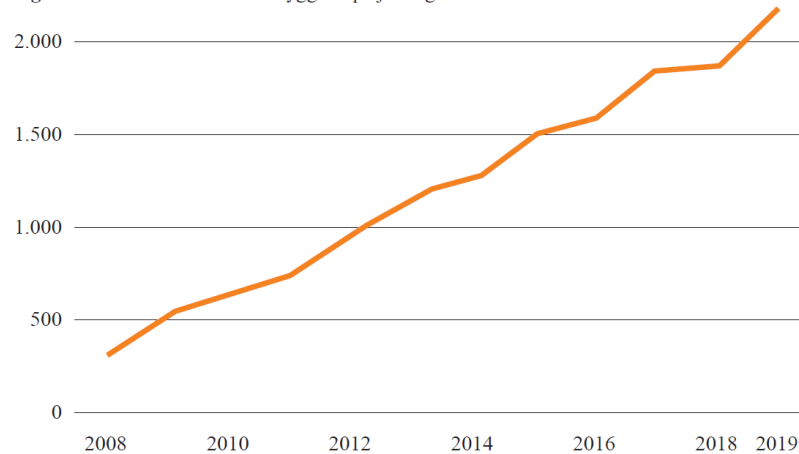
Figur 2. Antal offentligt ansatte pr. 1000 borgere. 1975-2025.

Note: Tallene fra 2019-2025 er en prognose.
Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. 2019.

Når flere børn indskrives i en privat institution, falder antallet af offentlige ansatte.

Figur 3. Antal tilladelser til at bygge friplejeboliger til ældre. 2008-2019. Absolutte tal.

Tabel 1. Antal elever i folkeskolen og i fri- og privatskoler. 2008-2018. Absolutte tal.

År	Folkeskoler	Fri- og privatskoler	I alt
2008	581.066	94.908	675.974
2009	577.564	95.352	672.916
2010	573.835	98.380	672.215
2011	567.577	103.505	671.082
2012	563.989	105.921	669.910
2013	558.114	108.091	666.205
2014	555.133	111.311	666.444
2015	550.847	115.982	666.829
2016	547.606	118.313	665.919
2017	542.126	121.018	663.144
2018	536.312	121.427	657.739

Note: Brugerbetalingen (skolepengene) på fri- og privatskolerne ligger typisk mellem 1000 og 2000 kr. pr. elev pr. måned.
Kilde: Ugebladet Mandag Morgen. 8.4. 2019.

Tabel 2. Offentligt forbrug og antal ældre i Danmark. 2008-2017.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Offentligt forbrug. Mia. kr. Faste 2010-priser.	473	488	496	493	496	496	505	514	515	518	523
Offentligt forbrug. Andel af BNP. Procent.	25,3	27,4	27,3	26,8	26,9	26,7	26,8	26,6	26,0	25,6	25,4
Antal ældre (65 eller over). Tusinder.	871	897	927	962	995	1.021	1.046	1.070	1.091	1.111	1.116

Note: Det offentlige forbrug dækker bl.a. over udgifter til serviceydelser og indkomstoverførsler.
Kilde: Statistikbanken.

Forberedelse af eleverne: Afkodning og gruppeaflevering af minilex

Afkodning af spørgeord (udvalgte eksempler)

Opgaven består i følgende:

1. Hver gruppe skal skrive ud for hvert spørgeord, hvad den faglige opbinding dækker over
Fx skriver gruppen med "Social differentiering": sociale klasser, socialgrupper, livsformer og livsstile
 2. Herefter skriver de kort hvilke begreber og teoretikere, som kan bruges i denne sammenhæng
 3. De som har fået ansvar for metodiske opbindinger skal skrive, hvilke typer metoder, som hører under spørgeordet
- Hvis I har tid kan grupperne kort uddybe de begreber/teorier, som er henført til den konkrete opbinding

Produktkrav: Hver gruppe afleverer 2 sider til det fælles minilex.

Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 7
Social differentiering	Politisk meningsdannelse	Rettigheder og pligter i et demokratisk samfund	Markedsmekanismer og politisk påvirkning heraf	EU's betydning for den økonomiske udvikling i Danmark	Statistiske mål, herunder lineær regression og statistisk usikkerhed	Casestudier
Kulturelle mønstre	Makroøkonomiske sammenhænge	Bæredygtig udvikling	Styring nationalt, regionalt og globalt	Samfundsudvikling i lande på forskellige udviklingstrin	Målkonflikter	Komparativ metode

Sparringsgrupper

- ▶ Sparringsgruppe 1: Hvordan forbereder man bedst eleverne til eksamen i den daglige undervisning?
Meet: <https://meet.google.com/ubu-xftp-xwi>
- ▶ Sparringsgruppe 1a: Hvordan forbereder man bedst eleverne til eksamen i den daglige undervisning?
Meet: <https://meet.google.com/lds-opmd-hjm>
- ▶ Sparringsgruppe 2: Hvordan forbereder man bedst eleverne til eksamen igennem deres skriftlige afleveringer og sikrer en progression i det skriftlige arbejde? Meet: <https://meet.google.com/gtt-ubyp-amo>
- ▶ Sparringsgruppe 2a: Hvordan forbereder man bedst eleverne til eksamen igennem deres skriftlige afleveringer og sikrer en progression i det skriftlige arbejde? Meet: <https://meet.google.com/jen-qpve-psu>
- ▶ Sparringsgruppe 3: Hvordan retter man bedst elevernes opgaver og giver feedback til dem på en måde, som kan bruges fremadrettet? Meet: <https://meet.google.com/zrt-uwfu-htp>
- ▶ Sparringsgruppe 3a: Hvordan retter man bedst elevernes opgaver og giver feedback til dem på en måde, som kan bruges fremadrettet? Meet: <https://meet.google.com/lff-clct-kwr>
- ▶ Forslag til struktur i sparringsgrupperne
 1. Start med at præsentere jer selv
 2. Fremlæg på skift en god idé inden for jeres område
 3. Forsøg at afklare tvivlsspørgsmål eller medbring dem til den fælles opsamling

Vi mødes igen kl. 11 og hører om, hvad grupperne har drøftet og om I evt. har nogle tvivlsspørgsmål.